

A Konferencia valamennyi résztvevője nevében köszönetünket fejezzük ki a Magyarországi Református Egyház Zsinata Elnökségének, mely kezdettől támogatta a tervet. Köszönjük a többi szervezet (Református Egyházzeneszkek Munkaközössége, Pápai Református Kollégium Gimnáziuma, Pápai Református Teológiai Akadémia) hatékony közreműködését, valamint a Magyarországi Református Egyház országos egyházzenei előadójának: Bódiss Tamásnak és munkatársainak a konferencia példásan gondos, szakszerű előkészítését és lebonyolítását.

Pápa, 2002. november 3.

Beszámoló a konferencia eseményeiről

2002. november 1–3. között Református Egyházzenei Konferenciának adott otthont a Pápai Református Kollégium Gimnáziuma. A konferenciát Csomasz Tóth Kálmán születésének 100. évfordulója tiszteletére a Zsinat Elnöksége megbízásából *Bódiss Tamás* országos egyházzenei előadó szervezte a Református Egyházzeneszkek Munkaközössége, a Pápai Református Gimnázium és a Pápai Teológiai Akadémia közreműködésével. A rendezvényre az ország minden részéből és a határon túlról is érkeztek résztvevők, összesen mintegy 180 fő, köztük Csomasz Tóth Kálmán családja, hozzátartozói is szép számban.

A konferenciát énekes áhítat keretében *Márkus Mihály*, a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke nyitotta meg, majd Csomasz Tóth Kálmánra emlékező, munkásságát értékelő előadások következtek. *Hamar István* lelkipásztor, mint egykori tanítvány emlékezett mestere egyházon belül végzett zenei munkásságáról. *Dobszay László* zenetörténész elismerő szavakkal szólt a zenetudós Csomasz Tóth Kálmánról, akinek „kutató vadászszenvedélye” nyomán áll előttünk többek között a XVI. század magyar dallamainak máig felül nem múlt összefoglaló monográfiája. *Szentmártoni Szabó Géza* az irodalomtörténész szemszögéből méltatta az ünnepeltet, végül *Fekete Csaba*, a Debreceni Kollégiumi Nagykönyvtár munkatársa beszélt Hasper és Csomasz Tóth Kálmán levelezéséről, akinek munkásságát nemcsak az elhangzott előadások ismertették széleskörűen, hanem a Tapolcafőn és a budapesti Ráday Levéltárban őrzött hagyaték anyagából a pápai Református Egyházkerületi Könyvtár segítségével megrendezett kiállítás is. Az első nap eseményeit a pápai temetőben, illetve Tapolcafőn, a szülőháznál történt koszorúzás tette ünnepélyessé, valamint a tapolcafői református templomban tartott hangverseny, melynek előadói: *Kobzos Kiss Tamás* XVI–XVII. századi énekekből, a Székesfehérvárról érkezett Csomasz Tóth Kálmán Énekkar pedig főleg névadója gyülekezeti énekfeldolgozásaiból válogatott műsorral szolgáltak, *Apostol Pál*, a helyi gyülekezet lelkésze pedig meleg szavakkal méltatta egykori mesterét.

A konferencia második napját a Zürichből érkezett református lelkész: *Hans Jürg Stefan* előadása nyitotta meg, melyben a német-svájci református isten-

tisztelet XX. századi megújulásáról számolt be. Az elmúlt évtizedben elkezdődött zenei-liturgiai megújulás együtt járt egyrészt az énekeskönyv megújításával, másrészt új énekformák és új istentiszteleti típusok (napszaki könyörgések) bevezetésével. Ízelítőül az előadást megelőzően a reggeli áhítat is a svájci gyakorlat (Morgengebet) szerint zajlott le.

Az ezt követő három előadás a magyar református egyházzenetörténet kérdéseit érintette. *Hoppál Péter* doktorandusz —kényszerű távolmaradása folytán csak felolvasásban elhangzott— referátuma a magyar reformáció liturgiai örökségéről és későbbi évszázadokra kimutatható hatásáról szólt. *Dávid István* orgonaművész református egyházunk és Kálvin orgonához való viszonyulásának kérdését vizsgálta, *Fekete Károly*, a debreceni teológia rektora pedig Árokháty Béla organológiai és zenei ismeretterjesztő munkásságáról szólt.

Ebédidőben a templomban déli énekes imádságra gyűltek össze a résztvevők, ahol a protestáns graduálból vett dallamok és többszólamú zsoltárénekek hangzottak fel, Nicolas Vallet zsoltárfeldolgozásaiból pedig *Lantos Szabó István* játszott saját hangszerén: lanton. Igével szolgált *Lentulai Attila* esperes.

A délutáni előadások során először *Draskóczy László* zeneszerző egy eddig szinte ismeretlen, magyar fordításban most kiadás előtt álló, korabeli zeneelmélet-könyvet ismertetett, melyet Louis Bourgeois, a genfi zsoltárok egyik dallamszerzője írt. Az előadásban megismert megállapítások döntő jelentőségűeknek bizonyulnak a zsoltárok éneklése körül kialakult kérdések megnyugtató tisztázását illetően. *Ferenczi Ilona* zenetörténész a középkori énekörökség reformációt követő átalakulásáról szólt példákat is említve. *Papp Annette* doktora előadásában a szentek és apostolok ünnepeinek protestáns értelmezéséről beszélt. Az előadások sorát *Bódi Tamás* referátuma zárta, melyben Csomasz Tóth Kálmán a hagyomány és a haladás viszonyát értelmező megállapításaira építve kísérelte meg a református egyházzene mai és jövőbeni feladatait megfogalmazni.

A program befejező részében négy kántor beszámolója hangzott el. A kecskeméti gyülekezet orgonista-karnagya: *Mikesi Tibor*, a sárbogárdi kántor: *Jákó Zoltán*, az ócsai templom karnagya: *Kissné Mogyorósi Pálma* és a miskolc-tetemvári gyülekezet orgonistája: *Varga László* szólt egyházzenei munkája örömeiről, gondjairól. Az este folyamán élénk eszmecsere bontakozott ki, mely másnap, vasárnap reggel a zárónyilatkozat megvitatásával fejeződött be. A konferencia hivatalosan a vasárnap délelőtti istentisztelettel zárult, melyen a gyülekezet előtt *Dávid István* számolt be a két nap eseményeiről, és zárszót mondott *Hans Jürg Stefan*. Az istentiszteleten közreműködött a Pápai Teológiai Akadémia énekkara *Veress Györgyné Petrőcz Mária* vezetésével.